[א]ומאיליהן הן באין לבד"ה (לכלי שרת) [ב]מה עבד לה רשב"ל פתר לה [1]לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו ר' [א]חזקיה א"ר סימון שאל מעתה [א]אין מקבלין מהן לאמת המים ולחומות העיר ומגדלותיה על שם (שנאמר) [2]ולכם אין חלק וגו' (אלו חייבין בקלבון תני [ג]אלו חייבין בקלבון אחד ר"מ אומר שני קולבנות מתניתא דר"מ דאמר ר"מ אע"פ שאין שקלו תורה קלבנו תורה סבר ר"מ במי ששקלו שלם שהוא פטור מהקלבון [ו](דאמר) מתניתא דר"מ דאמר ר"מ כשם ששקלו תורה כך קלבנו תורה קסבר[ג] ר"מ בנותן שקלו שלם שהוא חייב בקלבון דאמר[ד] רבי מאיר [ה]כמין מטבע של אש הוציא הקב"ה מתחת כסא כבודו והראהו למשה ואמר לו [3]זה יתנו כזה יתנו: [(א)]נתן סלע ליטול שקל חייב שני קולבונות א"ר אלעזר דר"מ היא [ד](דר"מ אמר אחד שקל שהוא נותן ואחד סלע שהוא נוטל) דתניא אלו חייבין בקלבון וכו' קלבון א' ור"מ אמר ב' קולבנות [ה]ומר רב ד"ה היא דאמר רבי מאיר אחד שקל שהוא נותן ואחד שקל שהוא נוטל ואחד לדברי תורה [ה]על דעתיה דרב ג' קולבנות אינון אתא ר' ירמיה ר' שמואל בר רב יצחק בשם רב שלשה קולבנות אינון א' שקל שהוא ניתן ואחד שקל שהוא נוטל ואחד לדבר תורה: האחין[ו] והשותפין שחייבין בקלבון ופטורין ממעשר בהמה בשחלקו וחזרו ונשתתפו שחייבין במעשר בהמה ופטורים מן הקלבון בשלא חלקו אמר רבי[ז] לעזר והן שחלקו גדיים כנגד תיישים ותיישים כנגד גדיים אבל אם חלקו גדיים כנגד גדיים ותיישים כנגד תיישים הוא חלקו משעה הראשונה א"ר יוחנן [ב]אפילו חלקו גדיים נגד גדיים ותיישים נגד תיישים [(ב)]כלקוחות הן ופטורין מן המעשר כההוא דתנינן תמן הלקוח[ח] ושניתן לו במתנה פטור ממעשר בהמה. [ט]ר' חייא (ר' חזקיה) אמר רבי ירמי' בעי ולמה לית נן אמרין פעמים שהן חייבין בזה ובזה ופעמים

ריבב"ן

מן הקולבון לגמרי דלאפי' קולבון אחד אינו נותן. אלא מעתה אפילו חלקו וחזרו ונשתתפו שפטורין ממעשר בהמה פטורין מן הקולבון. פי' יפטרו מן הקולבון דהא סלע שלמה נותן ר' נא בשם ר' אבא בר הונא היא שני אחין שירשו את אביהן היא שני ניסין שירשו את אמיהן פי' הואיל וחלקו נכ' בני אדם שירשו ממון[י] אדם אחר מעלמא דלא הוי תפוסת הבית מסיקא להו: כמה הוא קולבין מעה. ירושלמי להיכן הקולבין הולכין ר' מאיר אומר לשקלים כלומר יתערבו ר' אלעזר אומר לנדבה נדבת קין למזבח ר' שמעון שזורי אומר ריקועי זהב ליפוי לבית קדש הקדשים בן עזאי אומר שולחנין היו נוטלין אותן בשכרן וי"א להוצאת דרכים פי' לאותו שהיו מוליכין אותם מעיכן למקדש ובתוספתא אינו מביא דברי י"א כלל:

תקלין חדתין

ואינו אסור לר"י לקבל מהן אלא כשנותן לבדיא לבד"ה ה"ג לרשב"ל: הן באין לב"ה. ולא קאמר ר"ל דאין מקבלין אלא כשנכרי נותן מעלמו לבדיא לבד"ה: רשב"ל פתר. כלומר הוכחתי מפשטא דקרא דקאמר לא לכם ולנו משמע דקאסר ליה שותפות כלל בין בתחלה ובין בסוף: ר"מ אר"ם שאל. פרישית כרים מבילתין לישנא דשאל: מתנ' ואלו חייבין בקלבון. כי כל אדם צריך ליתן מחצית השקל והשקל הנזכר בתורה הוא שקורין במשנה סלע שהוא שני חצאי שקלים ולפי שכולם היו נותנים לשקלים החצאים נקראו שקלים וכשהיה א' צריך להחליף סלע על ב' חצאים היו נותנים מטבע קטנה ונקרא קל בין כלומר דבר קל שמוסיפין בעד החילוף: אבל לא כהנים כו' נשים כו'. שהם אינם חייבים בשקלים אלא אם שקלו מקבלין מידם לכן פטורים מן הקלבון: השוקל ע"י כהן ע"י אשה כו'. ששוקל סלע שלם ע"י כהן ואשה דבשוקל על ידי כהן חצי שקל ליכא לפרושי דא"כ לאפי' בשוקל ע"י עצמו חצי שקל נמי פטור מקלבון כת"ק כדמפרש לקמן א"נ בשוקל ע"י וע"י כהן כו' והא דלא קתני בהדיא ע"י וע"י כהן כו' משום דהוא כפלוגתא דר"מ דלר"מ חייב מ"מ בשביל עצמו כדלקמן והטעם דפטור בשוקל ע"י כהן ואשה ועבד דאינהו פטורים ממחצית השקל ומינתם אינו אלא מדת חסידות והוי האי מחצית השקל גופיה ריבוי וריוח להקדש ולכן פטורים מקלבון:

מסורת הש"ס

א) מלקיה, ב) אמר ר"מ כמין וכו', ג) תוספתא פ"א, ד) במדבר רבה פי"ב, ה) פ"א ורב אמר, ו) בילה לט ב חולין כה ב, ז) בכורות נו, ח) שם נה ב, ט) בבלי אי' כאן פיסקא האחין וכו', י) אין הלשון מכוון ואולי דחסר איזה תיבות וצ"ל שירשו מאביהן דפטורי מקולבון ה"ה אם ירשו מאדם אחר דעלמא נ"ל תפוסת הבית חשיבא.

עין משפט נר מצוה

לו א מיי' פרק ח ממתנות עניים הלכה ח:

לו ב מיי' פרק ו מבכורות הל"י:

נוסחת הבבלי

(א) הנותן סלע ונוטל שקל:

(ב) כלקוחות הן כדתנן הלוקח כו':

הגהות הגר"א

[א] ה"ג ומאליהן הן באין לכלי שרת וכו'. ולא קאמר ר"ל דאין מקבלין אלא כשנכרי נותן מעלמו להדיא לבד"ה: [ב] מאות מה עבד לה נמחק וצ"ל רשב"ל פתר לה וכו'. וה"פ רשב"ל הוכחתו מפשטא דקרא דקאמר לא לכם ולנו משמע דקאסר ליה שותפות כלל בין בתחלה בין בסוף: [ג] מן תני אלו חייבין וכו' עד פטור מהקלבון ל"ג וה"ג מאי טעמא דר"מ סבר ר"מ השוקל שקלו שלם שהוא חייב שני קלבונות דאר"מ כשם ששקלו תורה כך קלבנו תורה דתני ר"מ כמין מטבע של אש וכו'. ועי' בפי' ק"ע: [ד] ה"ג אר"א דר"מ היא אחד שקל שהוא נותן ואח' לדברי תורה ורב אמר ד"ה היא אחד שקל שהוא נותן ואחד שקל שהוא נוטל. ול"ג ואחד לדברי תורה. ועי' בספר תקלין חדתין ותמצא פי' מרווח ע"פ הסנה"ה הנ"ל: [ה] צ"ל ע"ד דרב לר"מ וכו'. ועיין בפי' ק"ע:

ציון ירושלים

והן שחלקו גדיים כנגד תיישים. עי' ש"ס דילן בכורות נו ועמ"א דף כ"ה ע"ב ד"ה אתה מטים שבמקום פלוני ועי' בתוס' רי"ד קדושין יז ע"ב ודו"ק היטב ועי' עצמות יוסף שם:

גליון הש"ס

[א] עי' תוס' מנחות דף כט ע"א ד"ה שלשה:

תורה אור השלם

1. וַיֹּאמֶר לָהֶם זְרֻבָּבֶל וְיֵשׁוּעַ וּשְׁאָר רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל לֹא לָכֶם וָלָנוּ לִבְנוֹת בַּיִת לֵאלֹהֵינוּ כִּי אֲנַחְנוּ יַחַד נִבְנֶה לַיי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ הַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס: עזרא ד ג

2. וָאָשִׁיב אוֹתָם דָּבָר וָאוֹמַר לָהֶם אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הוּא יַצְלִיחַ לָנוּ וַאֲנַחְנוּ עֲבָדָיו נָקוּם וּבָנִינוּ וְלָכֶם אֵין חֵלֶק וּצְדָקָה וְזִכָּרוֹן בִּירוּשָׁלִָם: נחמיה ב כ

3. זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֹבֵר עַל הַפְּקֻדִים מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַיי: שמות ל יג

Torah-Box.com diffusion du judaïsme aux francophones